ב"ה • ערב שבת־קודש פרשת תבוא • י"ט באלול ה'תשס"ח • 19.9.08 • הגיליון השבועי לכל יהודי • גיליון מס' 1133

שיחת השבוע

יוצא לאור על־ידי צעירי־אגודת־חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף־יצחק אהרונוב

למה להפחיד, מוטב לאהוב

כשהוא הופך את הפחד לגורם מרכזי בחייו, הוא נעשה אדם כבוי, נטול שמחה. החסידות מרוממת את האדם לעולם רוחני עליון, עד שהדברים השליליים נדחים מאליהם

חודש אלול הוא חודש התשובה, שבו עלינו לתקן את המגרעות והמשגים שהיו בשנה החולפת. אנחנו נדרשים לערוך חשבון־נפש אישי וציבורי ולתקן את מעשינו. מטבע הדברים נראה שזו עבודה של פתיחת הפצעים והמומים, והטפת מוסר נוקבת. זה עניינם של תשובה וחשבון־נפש, לא־כן?

החסידות טבעה את חותמה גם על הדרך שבה יש לעשות תשובה ולתקן פגמים וחולשות. עד הופעתה רווחה הנטייה להטיף מוסר, לחשוף את החטאים והעוונות ולהזהיר בעונשים, ישמור ה'. הבעש"ט ותלמידיו הציעו סגנון אחר. הם עוררו את המוני בית־ישראל לתשובה ולתיקון המעשים לא על־ידי אזהרות ואיומים, אלא מתוך אהבה וחמימות. הם סיפרו ליהודים על אהבתו של הקב"ה אליהם, ועוררו גם בליבם אהבה לה', לתורתו ולמצוותיו.

מה העיקר

האמת היא ששתי הדרכים קיימות בתורתנו. השבת נקרא בתורה את פרשת ה'תוכחה', שבה מופיעות אזהרות קשות לעם־ישראל אם יסור מדרך התורה. גם בחינוך בכלל שמור מקום ל"מוסר אביך". תורת החסידות עצמה מסבירה שעבודת ה' צריכה לעמוד על שני יסודות, אהבה ויראה. שני הרגשות הללו משולים לשתי כנפיה של ציפור, שאינה יכולה לעוף בכנף אחת והיא זקוקה לשתיהן גם יחד. ועם זה, השאלה היא מה המניע המרכזי בחייו של יהודי.

החסידות דוגלת בשימת דגש על האהבה. יהודי צריך לשאוף שעבודת הבורא תיעשה מתוך שמחה, מתוך הכרה, מתוך הזדהות ומתוך אהבה לקב"ה. ודאי שחייב להתקיים מרכיב של יראת־ה', כדי שהאדם אכן יקפיד שלא לסטות מרצון הבורא, אבל הרגשות הדומיננטיים צריכים להיות אהבה ושמחה.

בחודש אלול תוקעים בשופר, שעניינו לעורר חרדה בלב, ועם זה החסידות מדגישה את קִרבתו של הקב"ה אלינו. היא ממשילה אותו למלך היוצא אל השדה ומקבל את כל הבאים בסבר פנים יפות "ומראה פנים שוחקות לכולם". תיאור זה מעורר בליבנו תשוקה להתקרב אל המלך שבא לקראתנו, לא מתוך פחד, אלא מתוך אהבה ושמחת הנפש.

זו דרכה של החסידות בעבודת ה'. היא מחנכת להדגיש את החיובי ולדחות באמצעותו את השלילי. במקום להתפלש במידות הרעות, בחולשות האנושיות, בחטאי האדם וביצריו האפלים, החסידות מרוממת את האדם לעולם רוחני, עד שהדברים השליליים נדחים מאליהם. במקום להכות בחושך במקל, היא מלמדת להדליק אור, ואז החושך מסתלק מאליו.

גישה חיובית

כשאדם מתרכז בדברים השליליים, עצם ההתעסקות ברע ובשלילה משפיעה עליו. כשהוא הופך את יראת העונש לגורם מרכזי בחייו, הוא נעשה אדם כבוי, נטול שמחה וחדווה, שכן הכוח המניע אותו הוא פחד ודאגה. כאשר מגמה זו מופעלת כלפי ציבור אחר, הדברים מעוררים התנגדות קשה, שכן שום אדם אינו אוהב שמאיימים עליו בעונשים ומטילים בו האשמות. בכלל, במצב כזה מתפתח דו־שיח של "טול קיסם מבין שיניך – טול קורה מבין עיניך".

לעומת זה, כאשר הדגש הוא על הצד החיובי ועל מעלתה של קִרבת אלוקים, האדם שרוי בעולם של קדושה ואהבת ה'. כשהוא לומד על גדולתו של הקב"ה, על מופלאותה של התורה, על יופיין של המצוות – הוא מתרומם מאליו מענייני העולם הנחותים. הוא אינו צריך להילחם בדברים השליליים, שכן הוא רואה בהם עכשיו דבר מאוס ובזוי. יהודי כזה מלא מרץ ושמחה, שכן הוא ספוג אנרגייה חיובית.

ודאי שסגנון כזה יעיל לאין־ערוך כשהוא מופנה אל הזולת. כשפונים ליהודי שני באהבה ובחיבה ומושכים את ליבו אל הטוב שבחיי התורה והמצוות, הוא נענה גם־כן בשמחה ובאהבה. וכך מלמדנו הרמב"ם, שהדרך להחזיר יהודים לדרך התורה היא – "למשכם בדברי שלום, עד שיחזרו לאיתן התורה". אפשר אפוא גם לשוב מאהבה.

יש חדש

עלוני חג חדשים

לקראת שנת תשס"ט הפיק אגף ההוצאה לאור של צעירי־חב"ד מגוון של עלוני־הסברה חדשים. עלון נרות שבת־קודש נדפס בכחצי מיליון עותקים, והוא יחולק במהלך השנה לנשי ובנות ישראל. בעלון גם מופיע לוח זמני הדלקת הנרות לכל השנה. כמו־כן מופיעה סדרת עלונים מהודרים על חודש אלול וחגי תשרי, לילדים ולמבוגרים. עלונים אלו מוגשים בשפה ברורה ובעיצוב מודרני, והם זוכים להצלחה רבה בציבור הרחב.

גישה לקבר רחל

לאחר לחץ ציבורי מתמשך הסכימו כוחות הביטחון לאפשר מעבר של כלי־רכב פרטיים לקבר רחל, לתקופת ניסיון, עד ראש־השנה. הציבור נקרא לנצל את ההזדמנות ולבוא להתפלל על קברה של רחל אימנו, בתקווה שהמצב הזמני יהיה מצב של קבע. לפרטים טל' 054־8160132 (שמחה).

המשימה בתלת־מימד

הופיע ספר מיוחד במינו, המלווה תמונות תלת־ממדיות, שכדי לצפות בהן יש להרכיב משקפיים מיוחדים (שני זוגות מצורפים). הספר מגיש עולם של מושגים יהודיים, השזורים בעלילה, שבה גיבור הסיפור נלחם ברע ומנצחו, וניצחונו הוא, בעצם, הגאולה. טל' 704120־700־1.

יום אדיר בימי שנה

הופיע תקליטור ובו פיוטים של ליל יום־הכיפורים בנוסח יהודי תימן, מפי הרב **שלום טובי**, ששימש ארבעים שנה חזן ברמת־גן. טל' 054־3050975.

זמני השבוע

	ירושלים	תל־אביב	חיפה	באר־שבע	אילת	ניו־יורק
כניסת השבת	6:04	6:19	6:10	6:21	6:21	6:40
צאת השבת	7:15	7:17	7:16	7:16	7:16	7:37

פרקי־אבות השבוע: פרקים ג־ד

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר־חב"ד 60840
טל' 072־2770100 • **פקס** 03־9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

עכשיו מכינים את השלמות העתידית

בתחילת הפרשה התורה מציינת שמצוות ביכורים אינה חלה אלא לאחר שייכנסו בני־ישראל לארץ־ישראל, יכבשוה ויחלקוה לשבטים. זאת אנו לומדים מהפסוק: "כי תבואו אל הארץ... וירִשתה וישבת בה, ולקחת מראשית כל פרי האדמה...".

האמת היא שהכלל הזה תקף בכל המצוות, ולא רק במצוות התלויות בארץ, שעיקר קיומן לאחר הכניסה לארץ־ישראל. וכך התורה אומרת: "וזאת המצווה... אשר ציווה ה' אלוקיכם ללמד אתכם לעשות **בארץ**".

המצוות שלא קוימו

אמנם התורה ניתנה במדבר, אך זה בא לבטא את העובדה שהתורה שייכת לכול. כשם שהמדבר הוא מקום הפקר, שאינו שייך לאיש, כך התורה שייכת לכל עם־ישראל ובכוחו של כל יהודי לקיים את התורה והמצוות. אולם עיקר קיום התורה הוא דווקא בכניסה לארץ־ישראל.

הראיה לכך היא משתי מצוות חשובות ביותר, שבני־ישראל לא קיימו בהיותם במדבר – מילה וקרבן הפסח. בהיותם במדבר לא מלו בני־ישראל את בניהם, ורק עם הכניסה לארץ־ישראל מל אותם יהושע. כמו־כן הקריבו את הפסח רק בשנה השנייה לצאתם ממצרים ולא בשנים שלאחר מכן.

שם יהיה "כמצוות רצונך"

כשם שעיקר קיום המצוות התחיל עם הכניסה לארץ, כך עיקר השלמות בקיום המצוות יהיה בזמן הגאולה, ואילו עכשיו, בתקופת הגלות, קיום המצוות הוא בבחינת 'ציון' ו'רמז' לקיום האמיתי. על זה נאמר "הציבי לך ציונים", ופירושו: "שלא יהיו חדשים עליכם כשתחזרו".

ברוח זו תורת החסידות מסבירה את לשון התפילה "ושם נעשה לפניך... כמצוות רצונך". אנו מבקשים מהקב"ה להחזירנו לארץ־ישראל ולירושלים עיר־הקודש, ולבנות את בית־המקדש השלישי, ורק אז נוכל לקיים את המצוות "כמצוות רצונך". שכן שלמות התורה והמצוות תהיה בזמן הגאולה דווקא.

לא יגיעה ועינוי

עם זה, יש מעלה גדולה במצוות שאנו מקיימים בזמן הזה, שדווקא על־ידן נעשית ההכנה לשלמות הגדולה שתהיה לעתיד לבוא. בדומה לזה מצאנו שיש מעלה מיוחדת במצוות שקיימו האבות (אף־על־פי שהעיקר הוא קיום המצוות אחרי מתן־התורה), שכן דווקא על־ידן נעשתה ההכנה למתן־התורה.

כך המצוות שיהודים מקיימים בתקופת הגלות, אף־על־פי שהן בבחינת 'ציונים' לעומת קיום המצוות בזמן הגאולה – בכל־זאת גדלה מעלתן מאוד, שכן דווקא על־ידן נעשית ההכנה לקיום המצוות השלם לעתיד לבוא. מזה אפשר להבין את גודל מעלתן של המצוות בזמן הזה, שאין זה עניין של יגיעה ועינוי חס ושלום, אלא הכנה לשלמות קיום המצוות לעתיד לבוא.

(תורת מנחם כרך ט, עמ' 158)

על מה השמחה

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב" (דברים כח,מז). לא עבדת את ה' אלוקיך, ואף הייתה בך שמחה שאין אתה עובדו!

(רבי בונם מפשיסחה)

מבטלת דינים

השמחה למטה מעוררת שמחה למעלה. כאשר יש שמחה, מתבטלים הדינים. לכן מי שעובד את ה' בשמחה אינו נענש על חטאיו. לעומת זה, כשחסרה שמחה למטה, אין היא מגינה על האדם מפני העונש.

(לקוטי תורה)

יותר מעולם הבא

"בשמחה ובטוב לבב מרוב כול" (דברים כח,מז). קיום המצוות צריך להיות מתוך שמחה רבה, כי הן בדרגה גבוהה יותר "מרוב כול" – מחיי העולם הבא. שכן בעולם הבא הנשמות נהנות מזיו השכינה בלבד, ואילו קיום המצוות מאחד את האדם עם מהותו ועצמותו יתברך.

(אור התורה)

משמח נפשות טהורות

כשהיה רבי דוד מללוב עובר בעיירה בעגלתו ובסוסו, היה אוסף את הילדים ומטייל איתם, ולא היה קץ לשמחתם ולהנאתם. בעשותו זאת היה הצדיק אומר אל סוסו: כמה מקנא אני בך, שאתה משמח נפשות טהורות.

החטא היחיד

התורה לא פירטה את החטאים שבגללם יבואו קללות התוכחה. החטא היחיד שמוזכר בכתוב הוא "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה".

(רבי בונם מפשיסחה)

זעם התוכחה

כל זעם התוכחה שפוך על אדם שפניו זעופות ושרוי תמיד בעצבות. הוא רוגז על העולם ועל הכול, ועובד את ה' מתוך מרה שחורה.

(רבי יחיאל־מאיר מגוסטינין)

לחשוב מחשבות משמחות

הדרך להגיע לשמחה היא שהאדם ישמור על מחשבותיו. לחשוב רק מחשבות משמחות. לא לדבר על דברים המביאים עצבות ומרה שחורה. עליו להתנהג כאילו הוא מלא שמחה בליבו, להראות תנועות שמחות, אף שאין הוא חש תחושה כזאת בפנימיותו. על־ידי התנהגות כזאת יהיה כך באמת והוא גם ירגיש שמחה.

(הצמח־צדק)

אמרת השבוע

אהבת ישראל

קודם התגלותו היה הבעל־שם־טוב צדיק נסתר. תחילה היה עוזר למלמד, והיה מוליך את הילדים ל'חדר' ומחזירם מהלימודים. תלמידו, המגיד ממזריטש, אמר: "הנני מאחל לעצמי לנשק ספר־תורה באותה חיבה שהבעש"ט היה מנשק ילד יהודי שאמר אלף־בית".

בשנים שלאחר מכן היה הבעש"ט מתהלך בעיירות ישראל לבוש כאדם פשוט. הוא נהג לחלק לילדים פירות ואגוזים והיה מרגילם לברך 'בורא פרי העץ', והיה עונה 'אמן' אחר ברכותיהם בדבקות עצומה.

בשנים האלה נהג להניח את ידו הקדושה על לב הילדים ולברכם: "יִהְיֶה יהודי חם".

הזדמנות אחרונה

יהודי תלמיד חכם וירא־שמים נכנס אל רבי מאיר מפרמישלן, והביע את רצונו לעלות לארץ־ישראל. שאלו הצדיק: "ומאין לך הכסף לנסיעה כזאת?". השיב האיש שבכוונתו לפנות אל קרוביו וידידיו ולבקש את עזרתם. "בעזר ה', ודאי אצליח לגייס מהם את הכסף הדרוש, ארבע־מאות דינרי כסף", אמר.

הרהר הצדיק מעט ואמר: "ומה יהיה על ביטול תורה? האין זה איבוד זמן יקר?!". הגיב האיש: "וכי מה אעשה?".

אמר לו הצדיק: "מוטב שתשב פה, תעסוק בתורה ובעבודת ה', ואני אשיג בעבורך את הכסף". הופתע האיש למשמע הדברים, אך ניאות להישאר וללמוד תורה בבית־מדרשו של הצדיק.

בצאתו מן החדר הורה רבי מאיר לשמשו שלא להכניס אליו שום אדם במשך כחודש ימים. "גם אם זה יהיה אדם נשוא־פנים או עשיר גדול, אל תיתן לו להיכנס בשום אופן", ציווה.

בתום החודש נכנס היהודי שוב אל הצדיק, והצדיק קיבל את פניו כאילו לא ראהו שנים רבות. שאלו הצדיק למעשיו, והאיש ענה כי הוא ממתין לעלות לארץ־ישראל. הביט בו הצדיק ואמר: "הלוא הבטחתי לך שאשיג בעבורך את הכסף. ואם תאמר מניין ישיג מאיר את הכסף? מאיר אינו דואג, שהרי לביטחון בה' אין גבול. המתן כאן מעט, ואביא לך ארבע־מאות דינרי כסף".

קרא הצדיק למשמשו וביקשו לפתוח את הדלת עבור המבקשים להיכנס. אל החדר נכנס אדם מכובד, שניכר עליו כי הוא גביר גדול. כשהבחין כי בחדר הצדיק עומד אדם, נסוג אחורה וביקש לצאת, כדי שלא להפריע. אך הצדיק סימן לו לעמוד במקומו, ופנה אל התלמיד־חכם ואמר לו: "אספר לך סיפור שממנו תוכל ללמוד רבות על דרכי בני־האדם". ובהביטו על האיש הנכנס אמר: "אולי יועיל הדבר גם לו".

החל הצדיק לספר:

היה פעם יהודי עשיר ושמו ר' משה, שהתברך בבית גדול, בנכסים רבים, באדמות ובשפע רב. מידה אחת רעה הייתה בו, שהיה קמצן. מעולם לא הניח לעני או לאורח זר לדרוך על מפתן ביתו, ואת כל העניים ששיחרו לפתחו, היה שולח אל שכנו, מתתיהו. "שם תקבלו אוכל ומקום ללינה", היה אומר.

ואכן, מתתיהו השכן היה מקבל את כל העניים בסבר פנים יפות, טורח בגופו ובממונו ומארחם ברוחב־לב. מתתיהו לא היה עשיר, אך נדיבות־הלב שלו ושל אשתו הייתה שם דבר, וכך עזרם ה' גם בפרנסה הראויה לכלכלת ביתם.

בבית־הדין של מעלה התעורר קטרוג גדול: הייתכן שהגביר זוכה לעושר, בשעה שאין הוא נותן מלחמו לדל, ואילו מתתיהו שאינו עשיר גומל חסד בכל ליבו?! נמנו וגמרו ליטול ממנו את עושרו ולהעבירו לידי מתתיהו.

עמד אליהו הנביא ואמר, כי קודם שגוזרים את דינו של אדם מישראל, מבקש הוא רשות לנסותו. בלי ספק נטועה גם בו מידת הרחמנות. לבש אליהו דמות של עני עובר־אורח ובא לבית העשיר בימי החורף הקרים, ונקש בדלת, כולו רועד מקור.

יצא אליו המשרת ובתחנונים ביקשו להסתלק מהמקום. "אדוני רע־לב, ועלול הוא לגרש את שנינו אם תוסיף לעמוד פה", אמר. בתוך כך נכנס העשיר, הסתכל בבוז על העני וגער במשרת: "כיצד הרשית לאדם זר להיכנס לביתי?".

פנה אליו העני וביקש מהעשיר כוס משקה חם, לחמם מעט את גופו הקופא מקור, אך פני העשיר היו אטומים. "ביתי איננו מלון אורחים. עוד מעט יבקש גם ארוחה וחדר ללון", הפטיר בכעס, וציווה על המשרת לגרש את העני מיד מהבית.

חזר אליהו הנביא בוש ונכלם, ועל־כורחו ענה אמן על גזר־דינו של העשיר, המשיך רבי מאיר מפרמישלן בסיפורו, אך אז קפץ מאיר לפני בית־דין של מעלה ואמר: הלוא כלל גדול הוא שאין עונשים אלא אם כן מזהירים. תנו לי את המשימה ואני אזהיר את האיש.

הנה נמצא אצלי יהודי הרוצה לעלות לארץ־ישראל וזקוק לארבע־מאות דינרי כסף. והיה, אם יסכים העשיר ר' משה לסלק את כל הסכום בעבור היהודי הזה, וגם יתחיל לעשות צדקה ולתת בהרחבה לכל דורש, תבוטל הגזֵרה; אך אם לא ישוב גם אחרי אזהרתי, יינתן הדין ויבוצע העונש.

דממה השתררה בחדר, ואז פנה הצדיק אל התלמיד־חכם, בהביטו לעבר הגביר הממתין לתורו, ואמר: "הנה נמצא כאן העשיר ר' משה עצמו, נשאל את פיו מה יאמר על זה"...

הצדיק טרם סיים את דבריו, והגביר נפל על הרצפה מתעלף. כשהשיבו את רוחו, פרץ בבכי תמרורים ואמר: "אני הוא האיש. כל מה שסיפר הרבי מדוייק להפליא. אנא, חטאתי, עוויתי, פשעתי. הנני מתחרט בכל לבי ומקבל עליי מהיום לעזוב את דרכי הרעה".

מיד הוציא הגביר מכיסו ארבע־מאות דינרי כסף, ומסרם לידי התלמיד־חכם, שעדיין עמד משתומם ממה שראה ושמע. נרגשים בכל מאודם יצאו שניהם מהקודש, ובחום לבו הבטיח האיש לעשיר כי יזכיר את שמו בכותל המערבי. נפרדו שניהם לשלום, והאיש נסע תיכף לקחת את אשתו וילדיו, ויצא בדרכו לארץ־הקודש.

והעשיר שינה את אורחות חייו מן הקצה אל הקצה, ביתו היה פתוח לרווחה, והִרבה לתת צדקה לכל הפושט יד, עד שלא עבר זמן רב והוא נודע כבעל־הצדקה הגדול בסביבה.

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

לצפות מתוך שמחה

אלפיים שנה אנו מצפים לגאולה ועדיין בן־דוד לא בא. לכאורה, הציפייה הממושכת אמורה להביא עמה רגשות של צער וכאב. ככל שהאדם מצפה יותר לגאולה, כן הוא אמור להצטער יותר על הגלות. נמצא אפוא, שמי שמצפה באמת לגאולה, צריך להיות שרוי באווירה של צער וכאב. והנה אנו רואים שדווקא בחסידות מודגש ביותר עניין הציפייה לגאולה, ובד־בבד עניין השמחה.

אחד מעקרונותיה הגדולים של החסידות הוא השמחה – להיות תמיד בשמחה ולעבוד את ה' מתוך שמחה וטוב־לבב. פתגם חסידי ידוע אומר: השמחה עצמה איננה מצווה והעצבות עצמה אינה עבֵרה; אבל לגבהים שאליהם מביאה השמחה, אי־אפשר להגיע על־ידי שום מצווה, ואילו לשאול־תחתית שאליה מדרדרת העצבות, לא מגיעים על־ידי שום עבֵרה!

שמחה איננה התהוללות

החסידות גורסת, שאפילו עבודת התשובה צריכה להיעשות מתוך שמחה. אנו מוצאים בתורת החסידות התבטאויות, שהשמחה במצוות התשובה צריכה להיות ביתר שאת מבכל המצוות האחרות. שהרי אם כשמקיימים סתם מצווה צריכים להיות בשמחה – על אחת כמה וכמה כשעוסקים במצוות התשובה שמעלתה גדולה כל־כך, עד שהיא מתקנת ומשלימה את כל המצוות!

במבט ראשון, החיבור בין תשובה לשמחה נשמע בלתי־מציאותי. תשובה עניינה חשבון־נפש נוקב ומעמיק, חרטה על דברים שלא היו כשורה, בקשת סליחה ומחילה מהקב"ה אשר חטאנו לו; איך הדברים הללו משתלבים עם השמחה?

אבל האמת היא שאין ניגוד ביניהם. שמחה איננה ההפך מרצינות. אפשר לעסוק בדברים הרציניים ביותר, ועם זה להיות בשמחה גדולה. כי שמחה איננה קלות־ראש וחיים נטולי־דאגות. זו אינה שמחה אלא פריקת־עול והתהוללות; ולצערנו, רבים מבלבלים בין שמחה להתהוללות (חסידים אומרים: בין שמחה להתהוללות מפריד רק חוט שערה דקיק, אבל המרחק ביניהן הוא המרחק שבין תכלית הקדושה לתכלית הטומאה). שמחה אמיתית היא דבר רציני מאוד.

מאחורי שמחה אמיתית מצוי תוכן רציני ואמיתי. כשיהודי מתבונן בזכות הגדולה שנפלה בחלקו להיות יהודי, ללמוד את תורת ה' ולקיים את מצוותיו – הוא מתמלא שמחה גדולה. כשהוא מהרהר בהשגחתו המופלאה של הקב"ה על העולם ובכך שהאדם לעולם אינו לבד אלא תמיד עם ה' – הוא נעשה שמח ואינו מניח לדאגות להעיב את שמחתו. ככל שמקור השמחה מעמיק יותר, כן תהיה השמחה גדולה ואמיתית יותר.

אין סתירה

שמחה כזאת עשויה להתפרץ בריקוד נלהב, אך היא יכולה להישאר בפנים ולהיות כוח־מניע לעבודת ה'. זו שמחה אמיתית, שמחה פנימית, שמחה בעלת תוכן. אין בה כל סתירה לתשובה. טועה מי שסבור כי בחודש אלול צריכים להתהלך בפנים נפולות וקודרות, לא להעלות חיוך על השפתיים, להיות תמיד 'רציני' ומיוסר. להפך, מה יכול לשמח יותר מהמחשבה, שאלה ימים שבהם נמצא 'המלך בשדה' וי"ג מידות הרחמים 'מאירות'!

בספר ה'תניא' (פרק לד) מוסבר בהרחבה איך נפש האדם יכולה להכיל שני רגשות בעת אחת: שמחה על הטוב והתמרמרות על הרע. בעומק הדברים, מתברר, אין ביניהם שום ניגוד. כשיהודי מתבונן בכך, שגם כאשר חטא ועבר על רצון ה' אין הקב"ה סוגר בפניו את הדלת אלא מעניק לו אפשרות לשוב אליו ולתקן את פגמיו – הוא מתמלא, במקביל לרגשות החרטה והצער על החטא, שמחה עצומה על שיש בכוחו לשוב אל ה'.

וכך הלב יכול להכיל בו־בזמן רגשות של כאב על הגלות וציפייה לגאולה, לצד שמחה על שאנו מתקרבים והולכים לביאת המשיח, ועוד מעט תחזינה עינינו בשוב ה' לציון!

פתגם חסידי
"אמירת תהילים בחמימות והתמסרות לטרוח בעשיית טובה לזולת, בגשמיות או ברוחניות – הן המפתחות לכל המנעולים בהיכלות הרחמים, הרפואה, הישועה והפרנסה" (הבעש"ט)

'סליחות' של מעפילי 'אקסודוס'

הפרופ' שוורץ: "אחת התפילות המרגשות שחוויתי"

כל שנה, כשמתחילים באמירת ה'סליחות', נזכר הפרופ' **מאיר שוורץ** בלילה שבו אמר 'סליחות' בלב ים. זה היה לפני שישים ואחת שנים, במוצאי שבת, אור לכ"ב באלול תש"ז, על אחת משלוש אניות הגירוש שנשאו את מעפילי 'אקסודוס' בחזרה להמבורג שבגרמניה.

"התחושות היו קשות מאוד", מספר הפרופ' שוורץ. "בחצות הלילה החלטנו לעשת מעשה. לשניים מאיתנו היו ספרי סליחות. אחד נמסר לשליח הציבור, שהתחיל באמירת 'אשרי'. סביבנו הייתה עלטה מוחלטת. האור היחיד הגיע מנר שנעשה ממרגרינה, ובתוכו הושמה פתילה. תחילה היה מניין מצומצם. אך בתוך זמן קצר נעמדו סביבנו מרבית הגברים בגורן עגולה".

שערי השמים פתוחים

"זה היה מעמד מרטיט לב", הוא מתאר. "שלוש ספינות מעפילים, מלוות ספינות מלחמה של הצי האנגלי, עוגנות בשפך הנהר הרחב, אי־שם בחוף גרמניה הטמאה, שבה ביקשו להוריד אותנו למחרת היום. החזן, בחור בעל קול נעים, אמר את הסליחות מילה במילה ובקול רם, כדי שהציבור יוכל לחזור אחריו.

"באותם רגעים שכחנו לחלוטין את התנאים הסניטריים הקשים שבהם היינו. חשנו כי אלה דקות ששערי השמים פתוחים לפנינו, וכל אחד ואחד מאיתנו התפלל מעומק ליבו. עמדנו שם, שומרי מצוות ומי שאינם שומרי מצוות, ומעומק הלב הפצוע פרצה הזעקה לריבון העולמים: 'שמע קולנו... חוס ורחם עלינו... אל תשליכנו מלפניך... אל תעזבנו... עשה עמנו אות לטובה...'. זו הייתה אחת התפילות המרגשות ביותר שחוויתי, ואין לי ספק שלא תישכח מלב כל מי שהשתתף בה".

ילדות בגרמניה

הפרופ' שוורץ נולד בנירנברג שבגרמניה. כשהיה בן עשר רצחו הנאצים את אביו, שהיה מראשי הקהילה היהודית. בליל הבדולח נהרס בית הוריו, ובית־הכנסת הסמוך הועלה באש. זמן קצר לאחר מכן נפטרה אימו.

לארץ־ישראל עלה כחודש לפני פרוץ מלחמת־העולם השנייה. הוא היה אז בן שלוש־עשרה, וחיפש מוסד דתי. כך הגיע לפנימיית בית הספר 'חורב' בירושלים. בהמשך הצטרף למוסד לעלייה ב, זרוע של ההגנה שעסקה בהבאת מעפילים, ונשלח לאירופה כדי להעלות משם פליטי שואה באמצעות דרכונים מזויפים. כך הגיע ל'אקסודוס'.

גידולים על מצע מנותק

עם שובו לארץ השתתף במלחמת השחרור, ולאחר מכן פנה ללימודים אקדמיים. הוא למד ביולוגיה ועסק במחקרים בתחום הגידולים על מצע מנותק וגידולי מים – תחום שבו עסקו בקיבוץ חפץ־חיים, בשל שנת השמיטה. מחקריו של שוורץ נמשכו לאחר מכן במסגרת המכון לחקר הנגב בבאר־שבע, ותרמו לפיתוח תחום הגידול באמצעות מצע מנותק. כיום נעשה שימוש נרחב בשיטת גידול זו ברחבי העולם, וחלק ניכר מהירקות בעולם גדלים על בסיס המחקרים שהוא הניח להם את היסודות.

לפרופ' שוורץ ולרעייתו נולדו שבעה ילדים, ובהמשך נכדים ונינים. לפני שש־עשרה שנה פרש מעולם המחקר הבוטני ופתח במפעל חיים חדש – הנצחת זכרם של כאלפיים בתי־הכנסת והקהילות היהודיות שפעלו בגרמניה ובאוסטריה. עבודת מחקר זו נעשית בעמותת 'בית אשכנז' בירושלים, בשיתוף הרשויות בגרמניה.

מתארגנת קבוצה להסרת משקפיים בלייזר

במרכז הרפואי אסותא אופטיק
ללא חיתוך הקרנית

מחיר קבוצתי חסר תקדים

בדיקת התאמה ללא תשלום

לפרטים 052-4578445

הַסַנְיגוֹר

בערב ראש השנה ובערב יום כיפור יעתירו מנין שליחי "יד לאחים" בציונו הק' של סנגורן של ישראל רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א שבאוקראינה להעברת שמות לתפילה בציון הק' יד לאחים: 1800-620-640

התפילות מאורגנות ע"י מוסדות "היכל לוי יצחק" מברדיטשוב

מאמינים בביטוח כהלכה

קרנות פנסיה וביטוח מנהלים * קרנות גמל והשתלמות בתשואה גבוהה * ביטוח בריאות משפחתי במסלול זהב * ביטוח שיניים מהיום להיום * ביטוחי רכב ודירות * ביטוח ספרי תורה ובתי כנסת

ביטוח בתי חרדי ישיר
גפן בס"ד
077-444-7777

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בדיקת התפילין

שאלה: כיצד יש לבדוק את כשרות התפילין?

תשובה: הפרטים הטעונים בדיקה מרובים, ונזכיר אחדים שחשוב להקפיד עליהם:

הרצועות: רוחבן המינימלי – 9 מ"מ. הרוחב צריך להישמר גם במקום הקשרים וההידוק על היד והראש. לפעמים הרצועה מתכווצת ויש להחליפה. הרצועות צריכות להיות שחורות ממש, ובמקום שבו הן נשחקות, יש להשחירן מחדש. העיבוד וההשחרה חייבים להיעשות בכוונה לשם מצווה, וכיום אפשר להשיג גם עבודת־יד בהכשרים טובים.

ה'בתים': ברוב ה'בתים' ה'פשוטים' אין המחיצות בין ה'בתים' של ראש עשויות כהלכתן. בבתים המהודרים 'גסות' (גם עם הכשר) נפוצים פגמים, כמו שימוש בדבק וב'מרק' ועוד. אפשר להשיג 'בתים' 'פשוטים־מהודרים', שיש בהם פחות בעיות, וכמו־כן 'בתים' 'דקות', מעור אחד. על 'גסות' יש גם הכשרים.

הפרשיות: מצויות בשוק פרשיות שנכתבו מראש בדרך שאינה ממלאת את דרישות המינימום של ההלכה. במיוחד מצוי הדבר בסוגים הקטנים והזולים. גם כשהכתיבה הייתה כראוי נוצרים במרוצת הזמן סדקים ודהייה של הכתב. הדבר מצוי ביותר בפרשיות הכתובות על קלף 'משוח', שה'משיחה' מתקלפת או נסדקת במהירות רבה. רצוי מאוד שהפרשיות יבדקו לפחות פעם אחת גם במחשב.

אמינות: בעיות רבות אי־אפשר לגלות כלל בבדיקה, כגון: אי־כוונה לשמה, כתיבה 'שלא כסדרן', פגמים ב'בתים'. לכן לא כדאי לסמוך על תווית ה'הכשר' לבדה, אלא יש לבדוק כל דבר לגופו על־ידי סופר סת"ם או סוחר אמין ומומחה, לפי המלצת רב מוסמך הבקי בהלכות האלה.

מקורות: ראה שו"ע או"ח סימנים: לב, לג, לו ועוד.

סוכות נחלים

למי שלא מתפשר על איכות!

חנויות המפעל: מרכז - **מושב נחלים** 32 ליד פ"ת | **קדימה** בכניסה למושבה (הכל לבית לחי ולגינה) | **תל אביב** קרית שאול (הפיראט האדום) ירושלים - גבעת שאול (ליד טסט ליין) | שדרות שד"ר (מול משרד החוץ הישן - בתחנה המרכזית הזמנית) | הר חומה בכניסה לשכונה צפון - צומת כפר חסידים | אלי לבן - א.ת רמת ישי אשקלון - אוהל משה רח' ההסתדרות 16 יהודה ושומרון - תחנת הדלק מעבר מכמש צומת פסגות | ברקן, בית משפ' לוי באר שבע - נגרית מור רח' העצמאות 23 | מרכז גילת שכונה ד'

מרכז מידע ארצי להזמנות טלפוניות ומידע על נקודות המכירה: 1-800-706-706

w w w . s u k a h . c o . i l • סניפים בכל רחבי הארץ